

DEN HÄR BOKEN kan användas i undervisningen i flera olika ämnen, både i årskurs 1-3 och 4-6. En bok att återkomma till, eller att arbeta med tematiskt i flera olika ämnen.

Till boken finns också en Upplevelsekarta över trädgården som med fördel kan användas i undervisningen.

Stora Hyttnäs är en bergsmansgård där tiden har stannat. Gården ingår i Världsarvet Falun och tas om hand av Linderdahlska stiftelsen.

Tre syskon och taxen Bob på Stora Hyttnäs handlar om syskonen Nils, Stina och Bengt som bodde där kring sekelskiftet 1900 med sina föräldrar Henrika och Pontus Linderdahl. Vi får läsa om när barnen växte upp, vad och med vilka de lekte, hur de gick i skolan, vad de gjorde på fritiden, vilka grannarna var, vilka uppfinningar som dök upp, hur könsrollerna var på den tiden och mycket annat.

Här följer fem temasidor med utgångspunkt i boken, tänkta att användas som lärarstöd. Alla har koppling till läroplanen (Lgr 22).

EN DAG I NÅGON ANNANS LIV

STOREBROR NILS
SID. 6-7

ÄVENTYRLIGA STINA
SID. 8-9

BENGT ÄR YNGST
I FAMILJEN
SID. 12-13

ÅRSKURS 1-3
SVENSKA/ SAMHÄLLSKUNSKAP

INTRODUKTION

Syskonen Linderdahl som bodde på gården Stora Hyttnäs i Sundborn var verkligen olika varandra. De gillade att göra helt olika saker på sin fritid. Här får du möjlighet att lära känna dem lite närmare.

LÄS OM NÅGOT AV SYSKONEN PÅ STORA HYTTNÄS

- Läs själv eller genom högläsning.
- Välj ett av syskonen och låtsats att du är den personen. Skriv dagbok om en dag i hens liv för över 100 år sedan. (Enskilt eller i par).
- Ta hjälp av både text och bild i kapitlet, plus din fantasi förstås! På bokens första och sista uppslag (pärmerna) finns också fotografier som inspiration. Du kan starta meningarna så här om du vill:
 - Jag tycker om att ...
 - I dag har jag ...
 - På mitt rum finns det ...
 - Mitt favoritämne i skolan är ...
 - Mina favoritkläder är ...
 - Mitt favoritdjur är ...
 - När jag blir vuxen drömmer jag om att ...
- Läs upp din dagbokstext för en klasskompis som har skrivit om något av de andra syskonen.

VILDA VÄXTER

SID. 12–13

ÅRSKURS 1-3
NÖ (BIOLOGI)

INTRODUKTION

Läs texten på sidan 12–13 som heter *Bengt är yngst i familjen*.

REFLEKTIONSFRÅGOR TILL TEXTEN

- Vad är ett herbarium?
- Hur tror du Bengt gjorde för att lära sig namnen på de vilda växterna i skogen? Hur skulle du göra?

TITTA NOGA PÅ VÄXTERNA

1. Titta på bilder (fotografier, bilder från en flora eller inskannade växter) på några arter som finns på skolgården eller i närområdet. Skriv ner kännetecknen för både bladen och blommorna. Det kan vara färger, storlek eller former.
2. Försök att lista ut namnen på växterna med hjälp av en flora. Samla växtnamnen och skriv upp på tavlan.
3. Gå som avslutning ut och leta efter växterna på skolgården. Ta med bilderna på växterna och era egna anteckningar om deras utseende.

Det går att scanna växter. Placera direkt på scannerglaset. Ställ in hög upplösning (600 dpi) Lägg något mellan locket och glasets om växten blir för platt.

FÖRSLAG PÅ FLOROR

Min första blombok (Anja Baklien, B. Wahlströms förlag 2006)

Känn igen 25 blommor (Björn Bergenholtz, Rabén&Sjögren 2011)

Känn igen 25 träd och buskar (Björn Bergenholtz, Rabén&Sjögren 2012)

VIDARE LÄSNING

Idéhäfte 5 – I Linnés spår

<https://bioresurs.uu.se/publikationer/linnelektioner-idehafte-5-i-linnes-spar/>

I SKOLAN

SID. 24–25

ÅRSKURS 1-3
SÖ / SVENSKA

INTRODUKTION

Läs texten på sidan 24–25 som heter
I skolan.

LIKHETER OCH SKILLNADER (JOBBA I PAR)

Vad finns det för likheter och skillnader mellan att gå i skolan nu och på barnen Linderdahls tid?

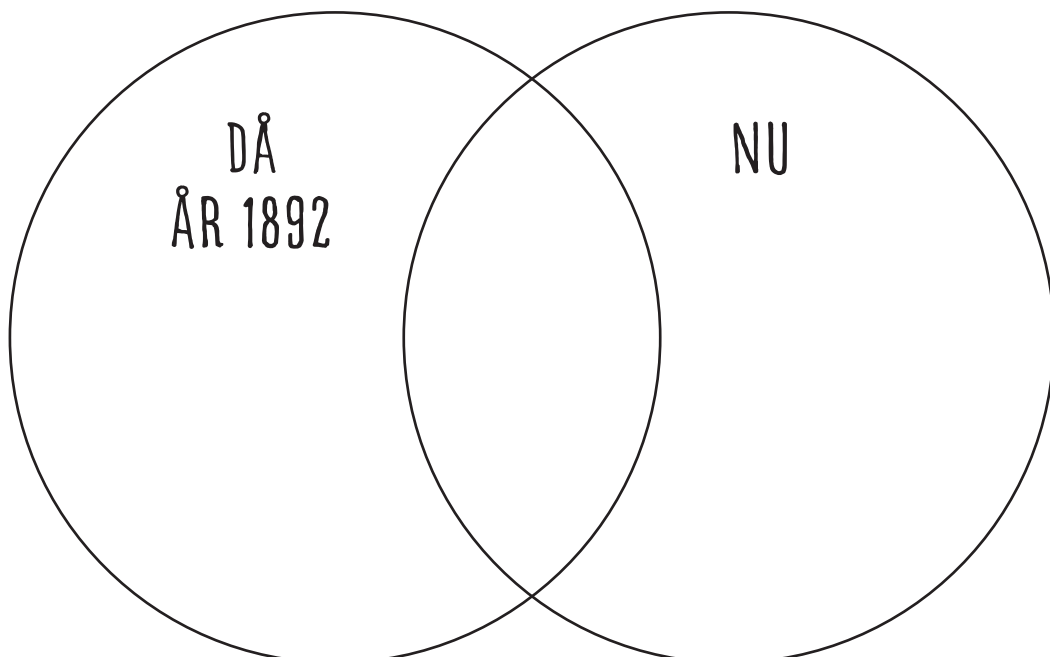
Gör ett VENN-diagram och sätt in likheter i mitten av diagrammet. Skillnader skriver ni i de yttre cirklarna.

DISKUTERA (ALLA)

Hur var det att gå i skolan förr?

Vilka skillnader har ni hittat?

Finns det någonting som verkar ha varit lika?

TACK FÖR ELEN!

SID. 30-31

DISKUSSIONSFRÅGOR

Hur skulle det vara om lamporna inte fanns?

Hur skulle en skoldag se ut då?

ÅRSKURS 1-3 TEKNIK

INTRODUKTION

Läs texten på sidan 30-31 som heter

Tack för elen!

REFLEKTIONSFRÅGOR TILL TEXTEN

Nu när de fått in elektricitet i huset blir allt så mycket ljusare och lättare. Det är som om dagen fått fler timmar.

- Vad tror ni det betyder? Kan man verkligen lägga till timmar?

De slipper läsa vid stearinljus och fotogenlampor. Det är ju bara att stoppa in sladden i eluttaget och vrida på en knapp så lyser lamporna.

- Vad är en fotogenlampa? Vad tror ni fanns innan man ens hade fotogenlampan eller stearinljus?

På kvällarna, när de (barnen) skulle hem igen, var det kolsvart ute. Inga lampor alls. Varken ute eller inne.

- Hur tror ni det kändes att leva i ett mörkare värld? Trygg eller otrygg och varför?

VAR HAR VI LAMPOR? GÅ EN LJUSPROMENAD I SKOLAN

Inne och på skolgården. Finns det olika sorter? (taklampor, utelampor, cykellysen ...)

Skriv upp vad eleverna har upptäckt för olika typer av lampor på tavlan i klassrummet.

AVSLUTNING

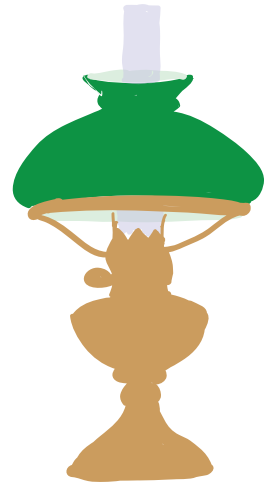
Har alla på jorden samma möjlighet att använda elektriskt ljus? Titta på ett foto som visar jorden om natten:

pixabay.com/sv/

[jorden-jorden-p%C3%A5-natten-natt-ljus-11595](https://pixabay.com/sv/jorden-jorden-p%C3%A5-natten-natt-ljus-11595)

Var är Sverige och Europa? Varför är det ljus på vissa ställen och mörkt på andra? Bor det inga människor där det är mörkt? Behöver vi verkligen så mycket ljus?

Vad säger bilden om världen när det gäller hållbar utveckling. Är fördelningen rättvis?

VELOCIPEDEN OCH ANDRA UPPFINNINGAR

SID. 36–37

ÅRSKURS 1–3
BILD / SVENSKA / TEKNIK

INTRODUKTION

För mer än hundra år sedan, alltså när barnen på Stora Hyttnäs var små, kom en massa nya uppfinningar och maskiner. Eftersom familjen Linderdahl hade gott om pengar kunde de köpa många av de nya prylarna. Det här kapitlet handlar om några av dem.

HÖGLÄSNING

Läs texten på sidan 36–37 som heter *Velocipeden och andra uppfinningar*

LÄSLOGG (ENSKILT ELLER I PAR)

Rita någonting som du tyckte var spännande, roligt, konstigt eller nytt från texten. Helt enkelt någonting som du fastnade för.

Skriv till bilden som du ritat.

SAMTALA OM ERA BILDER OCH TEXTER (ALLA)

Gör en återsamling, visa bilderna och berätta för varandra vad ni har ritat och skrivit.

